

بانوی ایرانی فراز خودبازی

گفت و گو با پونه ندایی - صاحب امتیاز و مدیر مسئول دو ماهنامه ادبی شوکران و مدیر انتشارات امروز

اشاره:

پونه ندایی، متولد سال ۱۳۵۳ است. و بنیان گذار، مدیر مسئول و سردبیر نخستین نشریه دانشجویی پس از انقلاب به نام "نگاه تازه" است. وی پس از اتمام تحصیلات خود در رشته زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه شهید بهشتی و کسب مجوز انتشار دو ماهنامه ادبی شوکران گامی جدی تر در زمینه ادبیات بر می دارد.

ندایی که تاکنون مجموعه اشعارش تحت عنوان "ردپای زمان، یک مشت خاکستر محترمانه، حروف چینی لحظه ها، دیوار زخمی و رد پای زمان" منتشر شده است؛ در محافل بین المللی ادبیات نیز حضوری فعال دارد به طوری که به ارایه مقاله ای با عنوان "پیشرفت زنان داستان نویس پس از انقلاب اسلامی" در چهارمین کنفرانس ایران شناسان اروپایی در دانشگاه سورین پاریس پرداخته است. ندایی که سابقه فعالیت در روزنامه ممبستگی را نیز دارد، عضو هیأت مدیره و موسس انجمن مدیران نشریات ایران نیز می باشد و تاکنون اشعار وی به زبان های گرجی، انگلیسی، عربی، ایتالیایی و ترکی در مطبوعات خارجی به چاپ رسیده است.

کم کم انتشار مجله اوج گرفت و به شماره ۱۸ سال در ابتدا فعالیتم مورد توجه جدی قرار نگرفت اما شماره دوم نگاه تازه را هم منتشر کدم که این ۱۳۷۷ رسید که در ۲۰۰ صفحه به دو زبان فارسی و انگلیسی با قیمت ۱۰۰ تومان و جلد رنگی منتشر می شد و نقطه اوج یک نشریه دانشجویی پس از انقلاب به شمار می آمد. حتی توائیست در چشواره نشریات سراسری کشور رتبه اول را کسب کنم. به هر حال موج خوبی در انتشار مجلات دانشجویی شروع شد. در حال حاضر هم نشریات دانشجویی خوبی منتشر می شود. امیدوارم این نشریات که با خبر. انتشار نشریه انعکاس خوبی داشت حتی سایر دانشگاه ها هم متوجه کار من شده بود. مجله نگاه تازه ادبی بود و اشعار فارسی و انگلیسی در شعر و علاقه دانشجویان همراه است و با هیجان و شور خاصی این کار را انجام می دهد؛ تداوم داشته باشند و باعث رشد علمی دانشجویان شوند. چگونه ایده انتشار مجله شوکران به ذهن تن رساند امور را کنترل کنند و داشتن این این ایده انجام دادید؟

طبق آئین نامه نشریات دانشجویی یک دانشجویی تواند به انتشار مجله دانشجویی پردازد به همین دلیل پس از فارغ التحصیلی متأسفانه مجله تعطیل شد. البته نشریه دانشجویی نگاه تازه را فقط به عنوان پل برای عبور از دانشگاه به حوزه حرفه ای مطبوعات می دانستم. از این پل ها و مراحل کوتاه مدت در زندگیم متعدد تجربه کرده ام

در ابتدا فعالیتم مورد توجه جدی قرار نگرفت اما با صفحات بیشتری داشت و شمارگان آن به ۲۰۰ نسخه رسید این بار هم با استقبال خلی خوبی مواجه شدم و تمام به فروش رفت. در این زمان بود که مدیریت دانشگاه متوجه کار من شد و از من خواستند انتشار مجله را بدون مجوز انجام ندهم. برخورد بدی نداشتند؟

به تدریج آئین نامه نشریات دانشجویی را تدوین کردیم که مورد تصویب شورای فرهنگی دانشگاه قرار گرفت. با تمام فشارهای غیررسمی که به من اورد می شد، دانشگاه حمایت خوبی از من به عمل آورده بود. مخصوص نماینده مقام معظم رهبری در دانشگاه بهشتی که به درستی کار من ایمان داشتند.

فکر کردنم بیشتر بوده است. شاید نعمت داشتن خواهر و برادر بسیار شیرین باشد اما وقتی فکر می کنم فرصت تفکر بیشتر در خانه را داشتم خدا را شاکر هستم و معتقدم اگر نعمتی را از ما درین می کند حتماً نعمت دیگری را در کنار آن به ما می بخشند. از سال دوم تحصیل در دانشگاه بعنی مهرماه سال ۱۳۷۴ ایده انتشار یک نشریه دانشجویی به ذهنم رسید. پس از انقلاب یک نشریه تمام دانشجویی در کشور وجود نداشت بنابر این ایده انتشار یک نشریه دانشجویی ایده تازه ای بود. وقتی این ایده را با هم دانشگاه ها مطرح کردم اصلًا باورشان نمی شد. یا تصور می کردند می خواهم روزنامه دیواری بسازم!

نخستین شماره نشریه "نگاه تازه" ویژه نامه "زنده یاد سه راب سپهری" در بیست صفحه با شمارگان یکصد نسخه و حدود ۴۰-۵۰ تومان تهیه شد. تمام مقالات را به تهایی نوشتم و با جازه دوستانم اسماً پدرم همیشه مرا به مطالعه تشویق می کرد، امور هنری را از مادرم باد گرفتم در واقع میان هنر و کتاب پرورش یافتم بدون اینکه خواهادم جز افراد سرشناس حوزه فرهنگ و هنر باشند.

تنه فرزند خانواده هستم و همیشه فرصت تهایی داشتم داشتم. متأسفانه نشان دادم که این دلیل از کتاب های بزرگسالان را می خواهند. مثلاً رمان "کلیدر" را در سن ۱۲ سالگی خواندم اما متوجه آن نشدم! پدرم همیشه مرا به مطالعه تشویق می کرد، امور هنری را از مادرم باد گرفتم در واقع میان هنر و کتاب پرورش یافتم بدون اینکه خواهادم جز افراد سرشناس حوزه فرهنگ و هنر باشند. تنها فرزند خانواده هستم و همیشه فرصت تهایی داشتم.

پیدا کرد و شمارگان آن افزایش پیدا کرد. اعتمادی که نویسنده‌گان متبر و صاحب نام به من داشتند باعث موفقیت من در سال‌های اول انتشار شوکران شد. به دلیل ارتباط با روشنگران و فرهیختگان جامعه هرگز مرآ دست کم نگرفتند، اما در بخش اجرایی و فنی با مشکلات بسیاری مواجه بودم.

با مشکلات و تبعیض‌های جنسیتی مواجه بودید؟

در ابتدا چاپخانه و بخش‌های فنی کارم را جدی نمی‌گرفتند اما پس از مدتی که متوجه جدیت من در کار و همچنین خوش حسابی ام شدند؛ نگرش آنها به من تغییر کرد به طوری که خواستار تداوم ادامه همکاری شدند.

اگر در روزهای اول کار خود را می‌باختم و نگاه سنتی جامعه نسبت به زنان می‌پذیرفتمن سختی‌ها و مشکلاتم به مراتب طولانی‌تر می‌شد اما بسیار زود و در شماره‌های اول انتشار شوکران بر این مشکلات غلبه پیدا کردم، حتی امور که به خواست و لطف خداوند به رشد نسبی رسیده ام این نگرش و تفکر را حفظ کرده ام و باور دارم. به نظرم خوب حاکم بر جامعه و نگرش مردم نسبت به زنان هر روز تغییر می‌کند و بهتر می‌شود. اما عده‌ای که آگاهی کامل ندارند ممکن است معنای فعالیت یک زن در چاپخانه و... را متوجه نشوند و حتی سرزنشم کنند اما مهم نیست زیرا مسیر خود را طی می‌کنم و ادامه می‌دهم.

کسانی هم که در مقاطع مختلف مرآ مورد سرزنش قرار دادند به این تبیجه رسیدند که روش درستی در کارم پیش گرفته ام. پس یک زن کارآفرین با چند مشکل مواجه است. از نظر اقتصادی باید امور خود را سروسامان دهد و در عین حال باید نگرش‌های منفی جنسیتی موجود در جامعه را بشکند. کار خود را ارتقا دهد و مراقب باشد در دام مشکلات زنان نیفتند. مثلاً از من انتظار می‌رفت مطالع فمینیستی در مجله چاپ کنم اما هیچگاه خود را در ایده زنان نزدیک شدن به مردم کافی نیست: سعی می‌کنم در انجمن تکرارهای ادبی مقاله‌هایی را ارائه کنم که همکاران مرد نیز مشکلاتی دارند و حق و حقوقی آنها هم تضییع می‌شود. همیشه به خاطر فصل مشترک انسان بودن با انسان‌ها کارم را پیش برده ام و سعی کدم در دام گروه‌ها و باندهای نیتفم اگر فقط به ادبیات فمینیسم می‌پرداختیم تا چند سال می‌توانستیم در مورد آن مطلب بنویسیم! پس باید هم دایره کارم گسترده باشد تا بنویسیم با مردم ارتباط برقرار کنم و مرا پیپریند و هم حفظ شان زنان در مجله را مدنظر قرار دهم. تمام اینها مواردی بود که بسیار سریع از عهده آن برآمدم و امروز هم هر مشکلی به وجود آید از عهده انجام آن بر می‌آید. جون همیشه جدی کار کرد ام مشکلی برایم پیش نمی‌آید. زنان ابتدا باید خود را باور داشته باشند و اینکه از سرزنش‌های اولیه هراس نداشته باشند و از توهین، تحقیر و... هراسی به دل راه ندهند.

با سایر مدیر مسئولان زن ارتباط داشتید تا از تجارب آنها بهره مند شوید؟

خیر، روزهای اول ارتباط چنانی نداشتیم. طی ۳-۴

کنند در عین حال توجه داشته باشد که باید در سیاست، ادبیات، هنر، ورزش و... اطلاعات کامل و جامع داشته باشند. در واقع انسانی در دنیا امروز کامل است که تمام این اطلاعات را با هم داشته باشد. می‌شدم لباس‌هایم را حراج کنم یا طلاهایم را بفروشم تا انتشار مجله تداوم یابد. بارها در تاریخ انتشار شوکران این مسئله برایم اتفاقه است. بسیار مهم است و گاهی اوقات مطبوعات در این زمینه غلغلت می‌کنند.

سایر بنگاه‌های اقتصادی بسیار متفاوت می‌باشد

و قدرت مجله را به آنان معرفی می‌کردم. در عین حال خیاطی هم می‌کردم تا بتوانم چک‌هایم را پاس کنم. حتی در مقاطعی از زمان مجبور اسلامی مراجعه کردم و درخواست مجوز انتشار نشریه را ارایه دادم. ۴ سال به طول انجامید تا مجوز را دریافت کنم. در این مدت سختی‌های بسیاری متحمل شدم زیرا مجبور بودم برای حفظ ارتباط با مطبوعات با سایر نشریات و روزنامه‌ها کار کنم. بسیاری از مدیران مطبوعات حق و حقوق از لحاظ حرفة ای خود را رشد دهم.

باشد به یاد بیاورم روزهایی که با نامالیات و سختی مواجه می‌شدم اما امروز که به آن روزها نگاه می‌کنم متوجه رشد و بالندگی خود می‌شوم. چندان مهم نیست که موقعیت‌ها و فرسته‌ها شغلی به صورت مداوم تغییر کند؛ مهم این است که رشد انسان یکنواخت باشد و رو به کمال حرکت کند. اگر جهت رشد و شناخت فرد درست باشد و رو به کمال تحمل خواهد بود و متعاقب خواهیم شد. همیشه رشد فکری و در عین حال رشد اقتصادی را مدنظر قرار داده ام و رشد کنیم. مثلاً سیستم توزیع مطبوعاتی کشور را شاید به ناراحتی‌های جسمی متعدد مبتلا شدم اما شور و شوق انتشار مجله همیشه مرآ امیدوار نگه می‌دارد.

سال ۱۳۸۱ مجوز شوکران را پس از ۴ سال دریافت کردم، درست زمانی که از نظر مالی وضعیت چندان مساعدی نداشتم و اندوخته مالی ام به صفر رسیده بود. شماره اول شوکران را با دست خالی منتشر کردم و فقط حمایت خداوند همراهیم بود. شماره اول شوکران در نمایشگاه مطبوعات طرف ده روز به چاپ دوم رسید. در شماره‌های اول به دلیل نداشتن سرمایه کافی، مجبور بودم شبانه روز خیاطی کنم و تایپ و صفحه‌آرایی مجله را شخصاً انجام می‌دادم البته طراحی لوگوی مجله شوکران را آقای سعاد مشکی- یکی از برجهسته‌ترین طراحان ایران- انجام دادند.

معنای شوکران فلسفی است و از جام زهری که سقطاً نوشید، برگ فته ام اما در واقع سقطاً حقیقت را نوشید چون نمی‌خواست حقیقت را زیر پا بگذارد؛ جام شوکران را نوشید تا حقیقت زنده باشد و آن را انکار نکند. فکر کردم حقیقت باید با ادبیات نسبت داشته باشد.

همیشه سعی کنم از جوسازی‌های ادبی بی مورد دوری کنم و اگر کارنامه فکری و مجله شوکران طی ۷ سال بررسی شود، متوجه خواهید شد همیشه یک خط فکری سالم و معتقدل در حوزه ادبیات معاصر بی‌گرفته است و خود را از افتادن در دام جریانات جهت دار ادبی حفظ کرده است. در عین حال که باید به مسائل فکری مجله می‌پرداختم باید آگاهی جذب می‌کردم و از آنجا که هر گاه کارم را به فردی سپردم، عملکرد چندان موفقی نداشت بنابر این خودم با مدیران بنگاه‌های بنگاه‌های اقتصادی ملاقات می‌کردم و نقاط قوت

چندان مهم نیست که موقعیت‌ها و فرسته‌ها شغلی به صورت مداوم تغییر کند؛ مهم این است که رشد انسان یکنواخت باشد و رو به کمال حرکت کند.

اگر جهت رشد و شناخت فرد درست باشد و رو به کمال تحمل خواهد بود و متوجه خواهیم شد. همیشه رشد فکری و در عین حال رشد اقتصادی را مدنظر قرار داده از آوریم زیرا این قانون طبیعت است.

جهانی شدن ادبیات فارسی از مواردی است که سال‌ها مورد بحث و بررسی قرار گرفته و می‌گیرد. بسیاری متفق القول هستند که ادبیات ما و قوی جهانی می‌شود که ابتدا بومی شود یعنی فرهنگ خودمان را در ادبیات منعکس کنیم و بومی باشیم تا جهانی شویم.

دین زمانی به فرهنگ‌های مختلف توجه نشان می‌دهد که در اثری شناسنامه آن فرهنگ را مشاهده کند. این که از مضامین انسانی و جهانی صحبت کنیم بسیار مهم است در عین حال کارمن باید هویت ایرانی داشته باشد تا بنواد در جهان عرضه شود. اگر هنوز سرودهای شاعران کلاسیک ایران زنده است و به زبان‌های مختلف ترجمه می‌شود در یک عرفان و شناخت کاملًا عمیق و ایرانی ریشه دارد. مشکل ادبیات امروز ما این است که ارتباطات ما به لحاظ دیلماتیک و فرهنگی با کشورهای دنیا ضعیف است کشوری با نویسنده‌گان طیف‌های مختلف فکری هستیم اما براساس میل و سلیقه شخصی پخشی از ادبیات ما را انتخاب و ترجمه می‌کنند چرا هنوز ادبیات ما قوی نیست؟ برخی از نویسنده‌گان و شاعران از پشتونه غنی ادبیات و فرهنگ کشور کمتر استفاده می‌کنند و به نام شعر مدرن، هجوبیانی گفته می‌شود که حتی ایرانیان هم متوجه آن نمی‌شوند چه بررسد به مردم سایر کشورها. دولت برای اشاعه ادبیات معاصر برنامه‌ای در نظر نگرفته است. وقتی خارجی‌ها، بنایهای تاریخی ما را مشاهده می‌کنند و مهوت عظمت و زیبایی آن می‌شوند یا این که اساتید شرق شناسی با فرهنگ و تمدن غنی ایران آشنا هستند و آن را مورد ستایش قرار می‌دهند چرا خودمان این کار را انجام ندهیم؟

کتابی تحت عنوان "هفت رخ فخر ایران" یا "شکوه تخت جمشید" منتشر شده که بسیار جالب توجه است و فرهنگ تمدن ایران را معرفی می‌کند. در مورد هویت امروز هم باید به تعريفی از هویت خودمان برسیم. وقتی پریشان فکر هستیم؛ می‌خواهیم چه چیز را به جهانیان شان دهیم؟ خودمان را فراموش کرده ایم چطور انتظار داریم خودمان را بینند؟!

خانواده تا چه میزان همراه و حامی شما بودند؟ هیچ گاه مخالفت یا ممانعتی برای انجام فعالیت‌های مطبوعاتی نداشتند. همیشه همراه بوده و هستند. با توجه به اینکه تک فرزند بودم چون به پیش‌ترین علاقه دارند، مخالفت نکردند. بیشترین بخش پیش‌رفت خود را پس از خدا مدیون پدر و مادرم هستند اگر مشوق نبودند هرگز نمی‌توانستم موفق باشم. اغلب اوقات نگرانی‌های خود را کنترل می‌کنند ولی اجازه رشد و فعالیت را به من می‌دهند. معتقدند باید برای پیش‌رفت جامه‌تلاش کنم و راهی را انتخاب نمایم که کمک به مردم را در برداشته باشد.

سال ۲۰۰۷ به عنوان مشاور رسمی مرکز عربی- اسلامی کره جنوبی انتخاب شدم و برای مراسم افتتاحیه که دعوت شدم و سخنرانی در مورد "زنان ایرانی؛ فراتر از خودبازاری" ارایه دادم و پیش‌رفت زنان در حوزه‌های فرهنگی و اقتصادی و هنری من در مورد "پیش‌رفت زنان داستان نویس پس از... را یاد اور شدم. این مرکز با نیت فعالیت‌های انقلابی بود. پس از آن به کشورهای مختلف سفر می‌کردم راه اندازی کردم، به دلیل علاقه فقط می‌توانم یک شعر یا داستان را در مجله چاپ کنم اما در کتاب این فرصت بسیار زیاد است پس تصمیم گرفتن انتشارات امروز راه اندازی کنم که هم کتابها و سرودهای خود را چاپ کنم و هم به انتشار مطالب سایر نویسنده‌گان و شاعران پردازم.

به تعداد همکاران خود اشاره نمایید؟ از همان ابتدا به تنهایی کار کرده ام و هنوز هم همین طور است.

دین زمانی به فرهنگ‌های مختلف توجه نشان می‌دهد که در اثری شناسنامه آن فرهنگ را مشاهده کند. این که از مضامین انسانی و جهانی صحبت کنیم بسیار مهم است در عین حال کارمن باید هویت ایرانی داشته باشد تا بنواد در جهان عرضه شود. اگر هنوز سرودهای شاعران کلاسیک ایران زنده است و به زبان‌های مختلف ترجمه می‌شود در یک عرفان و شناخت کاملًا عمیق و ایرانی ریشه دارد.

توضیحاتی ارایه نمایید؟ سال ۱۹۹۹ به دانشگاه سورین فرانسه چهت حضور در "چهاردهمین همایش ایران شناسان اروپایی" دعوت شدم (این همایش ۴ سال یکبار در کشورهای مختلف برگزار می‌شود) سخنرانی

از انتشار شوکران ۴ سال سپری شده بود که انتشارات امروز راه اندازی کردم، به دلیل علاقه به کتاب و ارتباط با نویسنده‌گان متعدد فکر کردم کنم اما در کتاب این فرصت بسیار زیاد است پس تصمیم گرفتن انتشارات امروز راه اندازی کنم که هم کتابها و سرودهای خود را چاپ کنم و هم به انتشار مطالب سایر نویسنده‌گان و شاعران پردازم.

یعنی به کار دیگران اعتماد ندارید؟ در این زمینه با دو مشکل روپرور هستیم یکی اینکه باید برای کاهش هزینه هایم تلاش کنم زیرا اوضاع اقتصادی ما هر روز سخت‌تر می‌شود. حتی صاحبان بنگاه‌های بزرگ اقتصادی هم دچار مشکلات عدیده ای هستند و من چون همیشه بدون پشوونه اقتصادی حرکت کرده ام سعی دارم با مبلغ کم اما کار بزرگ انجام دهم. فکر می‌کنم چون ایده‌های ذهنی ام بزرگتر و بیشتر از امکاناتم است، برای رسیدن به آنها باید نهایت تلاش خود را انجام دهم و هزینه‌ها را کاهش دهم تا اینهای بزرگ‌تر را اجرا نمایم. البته همکارانی بوده اند که با سرمایه اندک، ده ها کارمند استخدام کرده اند اما پس از انتشار ۵ شماره مفروض شده اند و مجبور شدن آنها و منزل خود را بفروشنند. این روش درست نیست و کارآفرینی محسوس نمی‌شود. بنابراین هر اندازه مجله را با کاهش هزینه چاپ کنم حلقه کارآفرینی ام بزرگتر می‌شود زیرا تیتر از افزایش می‌دهم. صحافی، کاغذ فروشی، چاچانه بیشتر منتفع می‌شوند.

تا ۴ سال پیش مجلات را در کتابفروشی‌ها توزیع می‌کردم حتی اتموبیل نداشتم، چندین مجله را در کتابفروشی‌ها پخش می‌کردم، دوباره به خانه باز و گشتم و چند بسته دیگر مجله می‌بردم شاید ۳ بار مسیر منزل و کتابفروشی‌ها را می‌رفتم و باز می‌گشتم. کار بسیار سختگین بود و به تدریج توансدم کارپرداز استخدام کنم که توزیع مجله، امور بانکی و... را انجام می‌دهد.

تا زمانی که اوضاع اقتصادی آشفته است افراد بیشتری به کار نمی‌گیریم تا کارم را بزرگ جلوه گیرند و جهت حضور در "همایش کره شناسی" از ایشان سال ۱۳۷۹ سفری به ایران داشتم و کتاب می‌گشتم و چند بسته دیگر مجله می‌بردم شاید ۳ بار مسیر منزل و کتابفروشی‌ها را می‌رفتم و باز می‌گشتم. کار بسیار سختگین بود و به تدریج توансدم کارپرداز استخدام کنم که توزیع مجله، امور بانکی و... را انجام می‌دهد. مهم این است که به روی هدف متمرکز باشید در این صورت تمام مشکلات و مصائب مهم جلوه اتفاق بسیار کوچک و توسط یک نفر منتشر می‌شود. حواشی کار، ناامیدی‌ها و سختی‌ها نباید فرد را به خود مشغول کند و باعث دور ماندن از من شود.

در سال ۲۰۰۸ به "همایش روزنامه نگاران آسیایی" در گردن و چهت حضور شدم که از ۲۲ کشور حضور داشتند من دعوت به عمل آوردم. سال ۲۰۰۶ برای اولین بار با کشورکره آشنا شدم و فرست بسیار خوبی برای فعالیت در حوزه‌های اقتصادی و فرهنگی زیست در ایران ارایه دادم که بازخورد مثبتی در پی داشت. چرا شناخت سایر کشورها از ادبیات ایران نمی‌شandasند و فکر می‌کنند ایران جزو کشورهای محدود به ادبیات کلاسیک و شناخت شاعران بزرگ مانند حافظ، سعدی، خیام و مولوی می‌شود و کمتر ادبیات معاصر ایران را می‌شناسند؟ بازگشتم سفرنامه و مطالعه مختلف در مورد این